

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

O pravnistvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dr. Duhatsch proti Slovencem.

II.

Nemamo prostora, ni časa ni volje odgovarjati na vsa Duhatscheva stara uže stokrat ovržena a od njega še zmirom pogrevana očitanja. Le jedno neumnost moramo še iz njegovega govora izluščiti in kratko osvetiti. Rekel je namreč mariborski ponemčeni Cicero (torej da njegove lastne besede rabimo: ein Deutscher, der nicht echt ist in der Wolle) v svojem govoru to le, dandenes političnega šoštarja a ne doktorja juris vredno besedo slovenskim poslancem:

„Osvobodite vi najprej sami sebe od vpliva, ki vas je vse izključivo in sam semkaj v to visoko zbornico pripeljal; pokažite se kot svobodno voljene može svobodnega ljudstva; potem še le ste opravičeni govoriti o željah in potrebah njegovih. Tako pa ne služite ljudstvu, temuč duhovenstvu (dem Clerus), ki vas kot sredstvo za svoje namene rabi. S tacimi resolucijami ne osrečite ljudstva, kajti jaz konstatiram, da iz ljudstva, katerega duhovščina ne vodi na vrvi, ni prišla nobena želja naj se dozdanje razmere izpremené.“

To je ravno stališče vredno nemškega političnega šoštarja; nemšk ali ponemčen doktor juris iz Maribora bi pa narodnostno gibanje Slovencev in Slovanov dandenes, leta 1880, uže mogel nekoliko z višjega stališča jemati, kakor da ponavlja neslano, filistersko, pač morda za agitacijo mej póluizobraženimi nemškimi spiessbürgerji primerno a resnega parlamenta nevredno insinuacijo, da je vse to le sama duhovenska agitacija, in da služi le duhovenskim Bog vé kakšnim namenom. Tu je le dvojno mogoče. Ali dr. Duhatsch ne verjame niti sam v svojo trditev, da vse slovensko politično gibanje služi duhovenskim sebičnim namenom, pa vendar to trdi, — potem bi mu morali zasluženi priimek dati, katerega zapisati se nam peró ustavlja. Ali pa dr. Duhatsch veruje v svojo „klerikalno“ pošast, potlej pa milujemo njegov plitev um in še rečemo, da je jako nesramna laž, kar je dalje v svojem govoru rekel, namreč, da ker „živi v sredi (slovenskih) razmer, pozna on alfa in omega“ naših zmožnostij in razmer. Ko bi g. Duhatsch naše slovenske razmere res poznal, vedel bi, da so slovenski duhovniki narodni ne kot duhovniki, temveč kot zvesti sinovi slovenskega naroda. Resnico tega bi lahko dr. Duhatsch ravno v Mariboru izprevidel, kjer je najvišji tamošnji duhovnik, škof Maksimilijan Stepišnik, od davnaj jako protiven slovenske narodnej ideji in neprijatelj narodnim duhovnikom, čeravno ne more nihče tajiti, da je za cerkvene in „du-

hovenske namene“ vnet kakor le kateri ud klera. Ko bi bila narodna stvar — za katero se pri nas uže vsi stanovi zanimajo ne le duhovenski — res sinonimna z duhovensko, ali ko bi se narodni interesi celo utapljali v klerikalnih, kako bi bilo mogoče pri strogej cerkveni hierarhični disciplini, da ogromna večina ravno štajerskega slovenskega duhoventva politično drugače misli kot škof? Zakaj imajo slovenski duhovniki več vpliva mej narodom kot Duhatschevi prijatelji? Zato ker ga ne pitajo po mariborsko-nemško z „windischer esel“ ali „windischer trottel“, temuč ga podučé in mu kažejo v sebi prijatelja in domorodca. Duhovniki, ki so nemškutarji (malo jih je, hvala Bogu, a dobi se kak eksemplar) némajo nobenega političnega vpliva v našem narodu, kakor dr. Duhatsch ne, kljub temu, da se baba poznati „alfa in omega“ njega zmožnosti in da „živi v sredi razmer“, v katerih se pa, kolikor vemo, rad zabava z vsemi družimi rečmi, samo z vprašanji narodovega napredka prav malo.

Iz državnega zbora.

Vtorek so se odpravili zadnji postavki naučnega ministerstva. Poslanec Weber je navajal, kako da je sè Slovani ravnal prejšnji naučni minister. Heilsberg pa je tožil, da v Avstriji imajo najslabše stanje Nemci, „kateri se bodo pa naposled vendar naveličali trpeti.“ On je bil zadnji govornik v debati o naučnega ministerstva budgetu.

Druga točka dnevnega reda je bil zakon o vojaške taksii. Prvi govornik poslanec Fux je predlagal, naj se načrt tega zakona izroči zopet odseku, ki naj ga prenaredi tako, da se bode v tem zakonu tudi natanko določilo, da bodo dohodki te vojaške takse prihajali v državno blagajno.

Minister dr. Zemialkovski je zastopal ministra Horsta in govoril zoper predlog Fuxov.

Poslanec Kronawetter je zoper ta zakon, ker nalaga ljudstvu, ki nema nobenih političnih pravic, le novih davkov in zato, ker bi državni zbor ne vedel, kam da prihajajo dohodki od vojaške takse.

O dr. Fuxovem predlogu se je glasovalo po imenih, ki je bil zavržen sè 167 glasovi zoper 107 glasov. —

V sredo se je o zakonu glede vojaške takse pričela specialna debata. Paragraf 1. tega zakona določuje, da morajo vojaško takso plačati: 1. oni, ki niso spósobni za vojaško službo; 2. oni, ki so bili v zadnjem razredu oproščeni ali po § 40 lit. c vojaške postave odpuščeni; 3. oni, ki so bili od vojakov odpuščeni zavolj kake službene nezmožnosti, še predno da so vojake do-

služili v tem slučaju, ako dotičnih boleznih nij dobil pri vojaki in ako si more kruha služiti; 4. oni, ki se izselijo iz avstro-ogerske države predno je potekla postavna doba vojaške dolžnosti. To takso bodo pričeli plačevati za jedno leto nazaj takrat, kadar bode ta postava potrjena.

Poslanec Löblich se je pritoževal, da bi morali takso plačevati tudi oni, ki so uže služili a bili odpuščeni od vojakov, predno da so svoj čas doslužili; on predlaga, da bode dotičnik moral plačevati vojaško takso samo tedaj, ako je bil od vojakov odpuščen prvo leto.

Dr. Herbst je zoper odsekov načrt zakona o vojaške taksii. Tudi on zagovarja, da bi se načrt izročil nazaj odseku. Specialni poročevalec grof Rihard Clam je zagovarjal načrt, potem pa se glasovalo po imenih o Hackelbergovem predlogu, ki je hotel, da bi se § 1 tega zakona izročil nazaj odseku v popravek. Njegov in vsi ustavoverni predlogi so bili zavrženi s 153 glasovi zoper 145. Fuxov predlog je bil nadalje zavržen s 154 glasovi proti 122 glasov. § 1 tega zakona se je potem sprejel po odsekovem in vladinem predlogu.

Na vrsto pride § 2. ki se glasi:

- Takso plačevati bodo morali v § 1 pod točko 1 in 3 zaznamovane osebe vsako službeno leto, kolikor časa bi še imele služiti, ako bi bile ob času, ko se jih je bilo izbrisalo iz zapisnika novincev namesto odpuščene, potrjene, ali ako ne bi bile odpuščene;
- oproščeni in na podlagi § 40 lit. c) vojaške postave odpuščeni za vsako službeno leto, v katerem velja oproščenje oziroma odpuščenje;
- oni, ki so se izselili, a so podvrženi vojaške dolžnosti, vsako leto, kolikor časa bi dejansko moral še služiti.

Ta § se je sprejel brez debate.

Paragraf 3. tega zakona se glasi:

Vojaške takse ne plačujejo: 1. Oni ki si zaradi duševnih ali telesnih bolezni ne morejo ničesa prislužiti, in ki némajo nič premoženja. 2. Siromaki, ki živé od miloščine. 3. Po § 18 vojaške postave vojaške dožnosti podvrženi in udje „črne vojske“ v onem letu, ko so imeli služiti. — § 3. se sprejme.

§ 4. Dolžnost takso plačevati umrje:

1. Kadar dotičnik umrje; 2. ako je dotičnik v takih razmerah, ki so zaznamovani v § 3 točki 1 in 2, dokler trajajo take razmere.

§ 5. Vojaška taksa je namenjena:

1. za obskrbovanje invalidov; 2. za obskrbljenje vdov in sirot vojakov stoječe armade in deželne brambe, ki so padli pred sovražnikom ali umrli na dobljeni rani ali vsled vojnega trpljenja; 3. v podporo potrebnim rodbinam ob slučaju mobilizovanja, trajno

odpuščenim, rezervnikom, dopolnilnim rezervnikom in deželobrambovcem. Udje „črne vojske“ so jednaki aktivnim vojakom, kadar so v službi.

Obširna debata se je pričela o §§ 6 in 7 tega zakona; danes, četrtek se nadaljuje.

Govor slovenskega poslanca Kluna

za dr. Vošnjakovo resolucijo o srednjih šolah v drž. zboru 23. aprila.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Jaz priznavam popolnem, da je potrebno, da se budgetna debata čem hitreje konča in govori čem bolj omeje. Zarad tega bi se ne bil niti h govoru oglasil, ko bi pred nami ležela resolucija ne bila od govornikov z one (leve) strani tako hudo napadena.

Tako pak sem se čutil iz ozira na slovenski narod primoranega oglasiti se, kateri bi pač uže enkrat v tem oziru zaslužil, da se mu ustreže. Po govorih gospodov z one (leve) strani sklepati, ne bi se imeli, to se ve, v tem oziru čisto nič pritožiti in nobenih prememb ne bi potrebovali, saj so gospodje menili, da nam morajo zaklicati, da se slovenski jezik dovolj goji, da je v šolah uže zdaj kot učni jezik uveden, da pa kot surov jezik še nij zmožen, da bi se več nanj oziralo itd. Uže v jednej prejšnji seji je jeden čestitih poslancev iz (nemško-) Češkega nam jednake reči očital in nam klical, da se ne le uradna in sodska obravnavanja s strankami vrše v materinem jeziku, temuč da je tudi učečim se dijakom na naših srednjih šolah prilika dana, do visoke šole navzgor iti tako, da ne slišijo nobenega predavanja v šoli drugače kot v svojem materinem jeziku.

Ne vem, kje so dobili gospoda z one strani svoje informacije, a niso jih dobili na noben način iz samovida in svojih izkustev, sicer bi ne mogli navajati tacih stvari, ki so dejanskim razmeram, vsaj našim, čisto nasprotni. Uže spoštovani gospod Rovdnški poslanec je odgovoril gospodu govorniku iz moravskega velikoposestva, da tega češki narod niti blizu toliko ne more, nego-li nemški, in da morajo občine same skrbeti za češke šole, ko je za nemške država skrbela. Tej opazki spoštovanega gospoda tovariša Tonerja moram pa jaz dostaviti, da je v slovenskih deželah to naravnost nemogoče. Kajti poldrug milijon Slovencev nema nijedne srednje šole, kjer bi bila slovenščina dejanski vpeljana kot učni jezik in kjer bi se nanjo oziralo toliko, kolikor treba, da se zadostno izobrazijo v materinem jeziku.

V budgetnej predlogi c. kr. vlade nahajamo sicer pri gimnazijah v Ljubljani, v Novem mestu in Kranji opomnjo „nemško-slovenske“, ki bi lahko v onih, ki ne poznajo dejanskih razmer, obudila misel, da imamo vsaj v Kranji res nemško-slovensko, t. j. utrakvistično šolo; ker je pa ta opomnja nasprotna mojej trditvi, dovoljujem si veljavne priče, prejšnjega naučnega ministra navesti, ki bode potrdil mojo izjavo. V budgetnega odseka seji dne 11. februarja 1880 odgovoril je nj. ekselencija dr. Vošnjaku, odbijajoč očitovanje, češ, Kranjski gimnazij se je odpravil iz animoznosti zoper slovenski živelj tako le: „Kranjski zavod je bil nemšk, očitaneje predgovornikovo ne velja tedaj nič.“ Kedaj je gospod minister resnico govoril: ali takrat, ko je ta zavod v predlogi, izvršenej pod njegovim vodstvom, imenoval nemško-slovensko, ali takrat, ko je dejal, da je nemšk? Jaz sodim, da zadnjikrat, ker to odgovarja pravim raz-

meram. Po mojem mnenji se ljudstvo bolj moti s tem, ako kdo govori danes tako, jutri pa drugače, kakor se mu bolje dozdeva in priležnejše v onem trenutku za doseženje svojega namena, moti se bolj s tem, nego z obdolževanjem gospoda poslanca za celjsko-brežke kmetske občine, katero se je naslanjalo samo na vladne besede v budgetnej predlogi in moti se bolj s tem, nego z narodnimi ščuvajskimi novinami, kakor se je izvolil izraziti nj. ekselencija ob onej priliki.

Še menj pa morejo jugoslovanski dijaki po izvršeni srednjih šol svoje izobraženje dovršiti na kakem slovanskem vseučilišču. Jaz bi niti ne bil omenil te stvari, ker ne spada sem, da nij moj neposredni predgovornik toliko govoril o vseučiliščih. Sicer imamo jugoslovansko vseučilišče v Zagrebu, ki vendar nij tako slabo, kakor se je gospodu predgovorniku zljubilo naslikati je, in vrlo prav gódi Dalmatincem, Istranom in Slovencem. A hvalo dualizmu, prišli smo tako daleč, da nam to vseučilišče nič ne more koristiti, ker se smatra in ravna s Hrvatsko kot z vnanjo deželo ter tam narejene preskušnje in pridobljeni diplomi v Cislejtaniji nemajo nobene veljave.

Zakon zahteva, in to se samo umeva, da znajo učitelji in profesorji na srednjih šolah slovenskih dežel poleg nemškega tudi slovenski deželni jezik. A kakor je prejšnji gospod naučni minister znal ime „nemško-slovenski“ tako skrečiti, da nij ostalo nič razen „nemško“, tako se tudi nij preveč oziralo na to postavno določbo in nameščevalo je na naše nemško-slovenske šole take učitelje, ki ne znajo samo dosti slovenskega jezika, temuč ga ne znajo čisto nič. (Klici na desnej: Čujte! čujte!) A ti nemški profesorji ne podučujejo samo v višjih razredih ampak tudi v najnižjih razredih naših srednjih šol, kjer so večinom taki učenci, ki niso še tako trdni v nemščini, da bi umeli učiteljevo predavanje, katerega jim ne more razjasnjevati v njihovem materinem jeziku. Nij mi tedaj treba posebno še naglašati, da se nemajo vsled tega samo otroci boriti z največjimi težavami, temuč da je tudi učnemu predmetu samemu to v kvar.

Isto tako sta mej vodji v slovenskih deželah postoječih srednjih šol komaj dva, ki bi se mogla brez tolmača sporazumeti s starši svojih šolskih otrok. (Klici na desnej: Čujte! čujte!) In vendar veste, gospoda, da je osobno občenje staršev z gimnazijalnimi vodji največje važnosti za napredek otrok.

Sicer nam nij manjkalo izvrstnih domačih učnih močij, a ti so morali preje omenjenim nemškim profesorjem prostor narediti deloma „iz službenih ozir“ ali pa iz rodbinskih, da je imel tast pri sebi svaka, ali pa izpraznenih služeb niso dobili, če so prosili zanje.

Da bi preje omenjenim domačim učiteljem ne bilo mogoče priti v svojo domovino, namestili so v mnogih slučajih, če se ne motim okolo petnajstkrat, ravno najvažnejša mesta vodjev, ne da bi se konkursnim potom razpisala, kakor zahteva zakon. Bali so se gotovo, da bodo prišli v neprijetno položaje, ko bi se morali vendar ozirati na zaslužne domače profesorje in jim prošeno službo morebiti vendar morali dati; a kje bi ostal potem ozir na nemško kulturo? In ali bi to ne moglo vzbuditi v mnogih ljudeh predsodek in sumnjo, češ, Slovence se protežira, kar bi pa bil po mnenji mnogih v nebo vpijoč greh?

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. aprila.

Nemški listi in nemški poslanci ne nehajo vpiti, da se zdaj Nemcem v Avstriji krivica godi. Naredba justičnega ministra za Češko, da se mora uradovati vsacemu v njegovem jeziku, vzbudila je v nemškem novinstvu velik krik. Ker morda kak nemšk uradnik ne zna češko uradovati (da si je iz češkega davka plačan) in se bode moral zavoljo tega odseliti kam drugam, godi se Nemcem krivica! Res: Nemci so se tako privadili Slovanom po uradih in šolah narodno krivico delati, da mislijo zdaj, da je to njih pravica!

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se javlja, da zdravje ruske carice vedno peša, da pa je knez Gorčakov uže precej okreval. Poroča se tudi, da so dobili in vjeli kolovodjo napada v zimnej palači. On je neki Szewiz, izšolan človek, ki je pa kot mizar prišel v carsko zimno palačo in tam vstrel z dinamitom naredil. — Prizadevanje Loris-Melikova večjo svobodo za omikane stanove uvesti in s tem nezadovoljnost in nihilizem zatreti, hvale se v vseh novinah. Pravijo, da ga cesarjevič naslednik zelo podpira.

Iz **Cetinja** se poroča, da so v noči od 24. na 25. t. m. Albanci hoteli iznenadno napasti prvo stražo črnogorsko na Demovem polju južno od Podgorice, da so jih pa Črnogorci zapazili in jih odbili.

V **Carigradu** so imeli diplomatični zastopniki avstrijski, francoski, angleški, nemški, ruski in italijanski pri angleškem poslaniku posvetovanje, potem pa izjavili turškeji vladi verbalno noto, v katerej so jej zaznamovali nerednosti, ki so se vršile pri odhajanjih turških vojakov iz ozemlja, katerega je Turčija odstopila Črnej gori; zastopniki so turškeji vladi svetovali, naj Turčija z nova zasede izpraznena mesta, da jih bode mogla redno odstopiti Črnej gori.

Angleško ministerstvo je dopolneno; Kimberley je imenovan za državnega tajnika naselbin, grof Spencer za lorda predsednika tajnemu svetovalstvu, vojvoda Argyll za lorda tajnega hranitelja pečatnika, marquis of Ripon za podkralja indijskega, Dilke, radikalec, za državnega tajnika v uradu za vnanje stvari, Lefevre za tajnika pri admiraliteti, Adam za stavbenega ministra John Bright za kancelarja vojvodini Lancaster. Radikalec Chamberlain stoji v ministerstvo kot prvosednik trgovinskemu uradu. S to sestavo so vse frakcije liberalne stranke zadovoljene.

Dopisi.

Iz Celja 26. apr. [Izv. dopis.] Strastni so naši nemškutarji vedno bili, ali tako strastni in zagrizeni kakor so zdaj, ko je bila slovenska resolucija dr. Vošnjakova z večino 30 glasov v državnem zboru sprejeta, tako pa še ne.

Dokazujejo, da nehejo pravični biti še zdaj, ko bi imeli videti, da niso več od države péstovani. Da se otroci slovenskih staršev smejo v srednjih šolah v domačem slovenskem jeziku podučevati, to je vse preveč za te „Nemce“. Slovenski in nemški znati, to ne bi smel Slovenec, to je zoper nemško kulturo. „Ich lass meine Kinder nicht verdummen“, rekel je uže pred več leti jeden naših nemškutarskih vodjev nekemu gospodu, ko mu je ta očital, zakaj da on svojih otrok ne pusti tudi slovenski se učiti. Čas bode prišel, ko mu bodo še ti otroci rekli, kakor je pred nekolikim časom „Slovenski Narod“ iz Maribora poročal, „Vater hättest du mich lieber Slovenisch lernen lassen, als dass du mich die Slovenen verachten gelehrt hast, so hätte ich meine Zukunft jetzt besser gesichert.“ Torej le samo nemško se Vi učite, mi pa se bomo

najprej slovensko, potlej tudi nemško in pa še več.

Celjski mestni zastop pa naj nas pri miru pusti. Nekermanovi kimovci naj ne sklepajo o naših slovenskih zadevah, katere ne spadajo njim v oblast, to kar je slovenskega naj pusti celjski zastop dr. Josipu Vošnjaku, ki je od vseh volilcev vse glase dobil, da bo on v državnemu zboru na Dunaji za nas Slovence delal in govoril, kar je tudi storil.

Nikoli pa naj ne nehamo na to delati, da Slovenci na spodnjem Štajerskem le s tistimi v dotiko, zvezo in kupčijo stopamo, ki nam niso sovražni. Trgovci, gostilničarji in drugi obrtniki naj se dobro spominjajo, da žive mej Slovenci.

Mestjani in tržani! zapomnite si to tudi dobro! „Svoji k svojim“ to je res in prav.

Dr. Foregger je v državnem zboru na Dunaji strastno in zaničljivo o nas Slovencih govoril; to smo od njega uže vajeni; toda, zdaj ko gre za spravo in za mir napraviti mej narodi, ter pravico tam vpeljati, kjer krivica gospodari, bi previden človek ne nasprotoval temu. Prepričan sem, da do prihodnjih volitev se bodo še mnogim oči odprle, ki so do lanskim še mežali, in za dr. Foreggerja glasovali. Zmirom več jih je, ki izprevidijo, da je treba za obstanek Avstrije, da se naredi mir in sloga, in vedno se množé taki možje, ki v to svrho delajo, in enake pravice vsem sodržavljanom tudi Slovanom privoščijo. Zatorej naj ta gospod le tako naprej dela — saj svet nij slep.

Iz ptujskega okraja 25. aprila. [Izv. dop.] Molim Vas g. urednik, da blagovolite sledečo izjavo ponatisniti:

V št. 92. Vašega cenjenega lista se podpisniku od sl. c. kr. dačnega urada ptujskega pripisuje krivnja, ka je on sam ove zmote in storjene mu krivice uzrok.

Odgovarjaje na omenjeni dopis javlja obtoženec, ka on nigdar nij poslu velel dotičnega desetka k blagajniku plačevati iti, nego pobotnici in plačilnej poli je od svojega stalnega vmeščenja tudi vsigdar omenjeni „plačilni nalog“ priložil. Če pa gg. uradniki nijso poprej zapazili, naj bi se tedaj 1. aprila bili strogo na plačilnem nalogu naznanjenih obrokov držali in si samo za dovoljene obroke desetek splatili, ne pa na nos na vrat brez kakega strankinega pismenega dokaza samo poslovim besedam verovali. To ravno je uzrok neredu ter učitelju in njegovej družini v tem meseci storjenej bedi in revii. Dandenašnji je taka, ka se svojemu najboljšemu prijatelju posebno v peneznih rečeh ne more na besedo verovati, kako še le prostemu poštnemu poslu! — Če pa je uže sl. c. kr. dačni ured poslovim besedam veroval, kako bi tudi stranka ne smela, katerej se je naznanilo, ko je g. c. kr. glavni davkar poslal dotičnega posla k g. blagajniku s cedulo glasečo se na odračunanje vsega desetka naenkrat? —

Stranka tudi nij verovala brez kakega pismenega dokaza od sl. davkarije poslovim besedam, naj bi podpisanik vložil nekelekovano prošnjo, po katerej bi bil mogel suvišno svoto črez dva ali tri dni dobiti, nego vložil je prošnjo visokemu c. kr. ministerstvu za nauk in bogočastje, ka se mu brže pomore iz velike reve in bede.

Ka pa dotičnik ovega napačnega dogodkani ničesa v prvotnem dopisu št. 83. nij objavil, prosim Vas ponižno g. urednik, da potrdite, — nego pripovedal je različne v tem meseci storjene mu nezgode več gospodom in mej temi našel se g. dopisnik ovih vrst, ka-

teri je, kakor se iz gotovega vira sliši, na svojo lastno odgovornost v omenjenem dopisu raznovrstne vršee se nerednosti objavil.

Odličnim spoštovanjem

Kelec Ivan,
ubogi učitelj!

Iz Reke 27. aprila. [Izv. dop.] Denes se je po dolgej bolezni preselil v večnost tukajšnji trgovec Fran Blaž. Pokojnik, rodod iz Mengša v Kranjske, sin kmetskih staršev, brat znanemu pisatelju slovenskemu izvrstnemu poznavalcu ruskega naroda, tukajšnjemu trgovcu Gregoriju Blažu, moral se je, kakor večina slovenske inteligencije, v prvej mladosti svoje težko boriti življenjem. V trgovinskem njegovem naobrazenji podpiral ga je posebno starejši mu brat omenjeni Gregorij. Ko je ranjki Fran odprl na Reki vlastito veliko trgovino žitom in moko, bil je popolnoma več svojemu poslovanju. Ta večšina in neutrudno delovanje privedlo ga je tekom nekolikih let v ugodno materijalno stanje, tako, da je umrl ko mož premožen, kateri zapušča vdovo svojo Evge nijo, rojeno plem. Dieffenbach, in četvero malih otrok, jednega dečka in tri deklice v povoljnem gmotnem položnji.

To je nov dokaz lepim Vodnikovim besedam:

„Sreča te išče,
Um ti je dan,
Našel jo boš, ak'
Nisi zaspan.“

Blagi pokojnik bil je tudi posestnik v bližnjem nam rodoljubnem Kastvu. Bil je tudi upravitelj tukajšnje banke: „Pučke Štedionice“.

Najbolj pako nam je poudarjal plemenito slavjansko rodoljubje ranjkega Frana. Mnogo je podaril v raznovrstne narodne namene. Vtapljač se v prostih trenutkih v povestnico, v literaturo, v življenje slavjansko, pričakoval je teško velikega našega dneva, katerega nij dočkal!

Pokojnik zapustil nas je v moževnej dob, star stoprv 41 let. — Frana, dragi prijatelj, katerega so tudi odtujeni nam ljudje — kakor moža — poštovali: bodi ti lahka odtujena nam. v istino slavjanska zemljica na Reki. V vzvišenem smislu onega, ki govori: „Jaz sem vstajenje in življenje“, priporočamo te zaostali potniki na tiru zemljskega življenja v blagi spomin tvojih prijateljev in znancev v Slovenske, v Hrvatske in v drugih krajih, koder se je blago tvoje srce spoznalo. Počivaj v miru!

Rodinski.

Domače stvari.

— (Izlet graških in dunajskih slovenskih vseučiliščnikov.) Z Dunaja se nam piše 28. aprila: Dunajski in graški slovenski vseučiliščniki nameravajo na binkoštno nedeljo napraviti izlet na Semmering do Mürzzuschlaga, kjer bi priredili zabavo s petjem. Vnetost za ta izlet je mej graškimi ter dunajskimi visokošolci velika, kajti to bi bilo prvokrat, da se snideti društvu dunajskih visokošolcev „Slovenija“ in graških visokošolcev „Triglav“ in prvokrat bi slavili imenovani društvu svoje pobratimstvo. Kakor čujem, hoče se tega izleta precej družih Slovanov udeležiti.

— (Slovensko društvo „Triglav“ v Gradci) ima v soboto 1. maja 2. redno zborovanje pri „Pasteti“ Sporgasse I. nadstropje; začetek 1/2 9 uri zvečer. Spored je sledeč: 1. Tajnik čita zapisnik o zadnjem zborovanju. 2. „Francoz o Slovencih“ čita gosp. Pošar. 3. Deklamacija g. Bruneta. 4. Kritika. 5. Posamezni predlogi.

— (Čitalnica v Kranji) napravi v nedeljo dne 2. maja besedo na korist kranjske požarne straži. Program je: 1. Igranje na glasoviru. 2. „Oj snežniki strmi!“ moški zbor od C. Kreutzerja. 3. Bog vas sprimi! Kdaj pojedete domu? Vesela igra v enem dejanji. Poslovenil Val. Mandelc. 4. „Od Save pridemo“, moški zbor. 5. Klobuk. Vesela igra v enem dejanji. Po francoskem E. de Girardina poslovenil Val. Mandelc. 6. Mali ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: za samce 50 kr., za rodbino 1 gld. Veči zneski se bodo hvaležno spejemali.

— (G. dr. Anton Jarc), zdaj penzionist in žalibog podpredsednik „Slovenske Matice“, nedavno nemškovalen c. kr. šolski nadzornik na Hrvatskem in potlej pri nas, jezi se v dveh člankih v „Slovinci“ in nam očita „hudobijo“ in „nepoštenje“, ker smo natisnili dr. Tavčarjev govor, govorjen pri občenem zboru „Matičnem“. Na njegova in druga očitavanja in dokazovanja mi ne hčemo odgovarjati, za to ne, ker sploh polemizirati z domačimi listi ne hčemo. Ne moremo si pa kaj, da ne bi enkrat za vselej ravno g. Jarcu povedali, da je on zadnji, ki bi bil poklican in sposoben, o čegavej poštenosti soditi, on, ki je v svojej možkej dobi na Hrvatskem slovenskemu imenu politično sramoto delal in na Kranjskem narodno šolstvo preganjal, ter nemškovalnej vladi le vselej najpokornejši sluga bil, kakor se še zmirom bere v starih — „Novicah“. Tak človek, ki še le ostanke svojega življenja narodu prinašati hoče, v možkej dobi je pa zoper narodno stvar delal, naj se ne sili za sodnika o narodnej poštenosti.

Dunajska borza 29. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72 gld. 75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	25
Zlata renta . . .	88	85
1860 drž. posojilo . . .	130	50
Akcije narodne banke . . .	837	—
Kreditne akcije . . .	274	15
London . . .	119	50
Napol. . .	9	48 1/2
C. kr. cekini . . .	5	61
Srebro . . .	—	—
Državne marke . . .	58	65

Pojasnilo.

Gospoda župnika Antona Pintarja v Zalem logu na Gorenjskem izjavljeno kritiko o mojem kupčjskem postopanju, ki je bila natisnena v „Slovenskega Naroda“ listu od srede, ki pa se je naslanjala na čisto napačne opazke, moram sledeče dejanski popraviti:

Dne 28. majnika 1878 kupil je gospod župnik Pintar po prof. Steinheilu konstruirane naočnike od jekla, ki so se pa popolnem primerili njegovej prirojenej kratkovidnosti 1—5, in katere je jedno celo leto, do aprila 1879, rabil, ne da se je kedaj pri meni ali pismeno ali ustmeno pritožil. To sledi uže iz tega, ker je meseca aprila 1879 valed rabljenja naočnikov mogel rabil uže celo številko slabše naočnike jednake vrste, katere si je tudi primeril. Ta vrsta naočnikov, o katerih nemata pojma ni gospod župnik Pintar ni urar gospod Rudholzer, ki se ostentativno imenuje optika, stane res pri meni 7 gld., a ne 8 gld., ter sem denes dejanski prepričan, da sem osobito pri tej stvari za 30% ceneji nego moji pravi tovariši na Dunaji, ki poznajo te naočnike in jih tudi prodajejo.

Prva trditev gospoda Pintarja, da je za naočnike plačal pri meni 8 gld., je pomota, da ne rečem neresnica; druga, da so mu bili naočniki preostri in da jih je hotel zameniti, nij prava, kajti s koristjo je rabil očala jedno leto, katere je še le potem nadomestil z družini, ko se je okvir zlomil in se je steklo (linse) oškodovalo.

A končno tretja njegova trditev, da je jednake naočnike za 3 gld. kupil pri gospodu Rudholzerji, nij samo nemogoča, nego je naravaost smešna. Kajti prvič urar gospod Niklas Rudholzer nema, kakor uže omenjeno, ni pojma o obstanku taeih naočnikov in tedaj tudi ne pozna njih posebnege smotra; ako bi pa tudi jih poznal, ne mogel bi jih tako kakor jaz ne ceneje kupovati in prodajati.

Da bi pak gospod Niklas Rudholzer naslov optika, ki si ga je sam dodal, a je uže močno obledel, odkar jaz tu bivam, rad zopet obnovil, in da v to svrhu rabi taka „Poslana“, to dosti osvetljuje in ta manever naj bi vsekako izvedeli čestiti bralec Vašega lista.

(183)

Optički zavod E. Rexinger-jev.

Tužcl.

28. aprila:

Pri **Malléi**: Pollak, Nerač iz Dunaja. — Eibacher iz Laškega. — Gürtler iz Grada. — Golisch, Klugman iz Dunaja. — Kolb iz Trsta. — Jäger iz Dunaja.

Za nam mej boleznijo, pri smrti in pogrebu gosp.

Fran Ks. Eichelterja

jako obilo skazane dokaze odkritosrčnega sočutja, za mnoga darila vencev in udeležnje pri pogrebu v Ljubljani in Trbovljah izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo, posebno pa še velečestitemu župniku v Trbovljah, g. M. Stagoju za gniljivi govor na gomili, slednjič slavnej korporaciji proesorjev in dijakom višje realke, potem gg. pevcom, ki so peli nagrobno.

Srečno zahvalo tudi gosp. d. Jakom VII. razreda, kateri so svojega umrlega tovariša v vsem prijateljstvu spremili v Trbovlje k zadnjemu počivališču.

Bog povrni vsem!

(187)

Rodbina Eichelter.

Zaradi preselitve prodajem od danes počenši do dne 1. maja 1880 zalogo

izvrstnega vina,

kateriga imam 400 veder. Vino prodajem po najnižji ceni, in sicer najmanjše po jedno vedro vkupe.

Daniel Predovič,

(129—26)

krčmar,

na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

Javna dražba.

Dne 3. maja t. l. prodajali se bodo iz proste roke na javnej dražbi na mestnem trgu v Galetovej hiši št. 2, od 9. do 11. dopoldne uže rabljeni vozovi, sani in konjska oprava. (183—3)

Velika razstava in prodaja

zelišč, cvetlic in sadnih dreves

v Schellenburgovih ulicah 6, v dr. Supantičevih hiši, zašad na dvorišču.

Gospod J. Giraud, umeteljniški vrtnar s Francoškega, je semkaj prišel in priporoča svojo bogato zbirko rastlin vsake vrste za stanovanja, vrtno hišo in vrtove: jasmine, magnolije, rhododendre, oranže, palme, zbirko skoraj 500 vrst rož, vednozelenja (velika novost), žolnih cvetlic 8 vrst, mahocvetlic 12 vrst, mesečnih rož 24 vrst, ovijalk 8 vrst.

Sadnega drevja vsake vrste. Posebno se priporoča ribez z

Martinique otoka 24 vrst, maline iz Maroka, 25 vrst orehov in kostanjev itd. itd.

Vedno zelena drevesa (konifere, araucanias), ovijalke vsake vrste, ovetlične

debule raznih vrst (amaryllis, Josephine) in druge baže.

Lillimos 25 vrst bulben-pflanzen-grieffes, iz Afrike in Amerike (živo). Novosti

za skupine (hautes nouveautés), pritičljive breskve in hruške iz Japana, jagodna drevesa za lončke, jagode brez zavijta, 50 vrst semen za cvetlice itd. itd. (180—2)

Gospod Giraud se p. n. obiskovalcem priporoča in se nadeja, da opraviči njih zaupanje.

Ker so se

tuilerije porušile,

morajo se veliki

„magasins ruenis“ v „Rue de Rivoli“

v Parizu izprazniti. Od tod semkaj poslano blago iz prvih tovarn sveta, odda se skoraj zastoj, za menj nego polovico izdelovalnih stroškov. Prosimo bržih pisemskih naročil, ker sme vsagdo preverjen biti najboljši izvršitev.

Blago od britanija srebra.

Britanija-srebro je jedina na svetu postajoča novina, ki za 30letno uporabo bela ostane, kot pravo 13-letno srebro. Jamstvo je tako gotovo, da se s tem javno obvezujemo, novce takaj in brez zapreke nazaj dati, ako bi namizno orodje očrnelo.

18 komadov britanija-srebrnih nožev, vilic in žlic, po 6 komadov, vseh 18 skupaj gl. 3.75.

6 takih žlic za kavo, preje gl. 3, zdaj samo 60 kr.

1 britanija-sreberen zajematec za juho, preje gl. 3, zdaj gl. 1.20.

1 britanija-sreberen zajematec za mleko, preje gl. 1.50, zdaj samo gl. 50 kr.

6 britanija-srebrnih tas, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.50.

6 enakih podstavkov za nože, preje gl. 4.50 zdaj samo gl. 1.50.

1 skatljica za sladkor, od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.20.

1 par srečnikov od britanija-srebra, preje gl. 3.50, zdaj 1.20.

1 namizni svonec od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.42.

1 kozarec za jajce, preje 60 kr., zdaj 30 kr.

1 soljak in poperjak skupaj, preje gl. 2.50, zdaj 75 kr.

1 karafendelj za jesh in oje, preje gl. 8, zdaj samo gl. 4.50.

1 šepčljak za šepčljake od britanija-srebra, težak za namizo, preje gl. 3, zdaj samo 95 kr.

Najobnamljivejši, najfinejši ponarejeni briljantni lišp.

Ta svetno poznati lišp, ki se označuje od največjih poznavalcev umetnin tega sveta kot najuspešnejše, kar se je doslej v tej stroki izdelavalo, je radi svojega solnčnega obrusa v to namenjen, da se za drago novce kupljeni pravi lišp izpodrine, ker ni jeden zlatar celega sveta ne more teh ponarejenih briljantov od pravih razločiti, ako jih ne podvrže preje najnatančnejemu preiskavanju. Celi lišp okovan je s pravim double-zlatom.

1 briljantni prstan, najnovejša in najfinejša zlata fazona samo gl. 2.

1 par briljantnih uhanov, z jednim ali dvema biseroma v ponarejenem srebrnem okovu, gl. 2.50.

1 briljantna broša z več nego 20 kameni, gl. 2.50.

1 briljantni medallion, najlepša fazona zlata, samo gl. 2.50.

1 briljantni križec za vrat v lepe obliki, samo gl. 2.

1 briljantna narokvica samo gl. 2.50, jako obnamljiva.

1 briljantni diadem ali spona za las gl. 2.50.

1 par briljantnih pripenjakov za las gl. 2.50, najmodernejše tega sveta.

1 verižica okolo vratu iz double-zlata, najfinejšo pletivo, preje gl. 10, zdaj samo 2.50.

1 kratka verižica za uro, iz double-zlata, preje gl. 5, zdaj gl. 1.50.

Blago od morske pene.

1 cevka za smotke od prave morske pene, s pravim ustnikom od jantara in umetno izrezljanimi podobami, preje gl. 2, zdaj vse tri skupaj samo gl. 1.50.

1 fina pipa od umetne morske pene, okovana s pravim kitajskim srebrom, preje gl. 5, zdaj gl. 1.20.

1 ponarejena cevka od jantara za smotke in cigarete, v finem barunastem etui-j, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.20 z etui-jem.

To blago skrajno hitro kupujejo, zato prosimo bržih naročil.

Tega še nij bilo!

2000 komadov

pravih angleških plaidov za pot.

Ta za doma in pot neobhodno potrebna reč se pripo-roča silno p. n. prebivalcem te dežele. Vsi plaidi so za prodajo samo slučajno k nam došli, so iz najfinejših in najtežje angleške plaid-kanine, jako veliki in široki, tudi kot potno pokrivalo za upotrebiti in še jedno leto kasneje more si človek iz te izvrstne tkanine napraviti celo garderobo. Preje so stali gl. 14, zdaj samo gl. 5.

5040 creton-kostumov za gospe,

izdelani od najfinejšega francoskega tisočbarvnega „millefleur“-blaga, vsi s krasno ozaljšanim zgornjim krilom, najlepše, najmodernejše, najpraktičnejše in najcenejše za vspomlad in poletje. Preje gl. 20, zdaj vsa garderoba samo gl. 6.50. Jamči se, da je barva prava.

Perilo za gospe in gospode, vspomladansko in poletno.

13.900 srajc za gospe od najboljšega lan. šir-tunga, gladke ali fagon prsi, preje gl. 4.50, zdaj samo gl. 1.50. Prsi so čvetero.

6250 srajc za gospe z bogatimi krasnimi pravo švaj-carskimi vezljanimi podstavki, preje gl. 6, zdaj samo gl. 1.50. Odlično zbog izvrstnosti.

3000 nočnih korsetov za gospe s čudovito krasnimi pletenimi podstavki po dolžini, preje gl. 7, zdaj samo gl. 1.50, od teškega barhenta tudi samo gl. 1.50, krasna reč za vsako gospo.

2450 hlače za gospe s plis in vezljanjem, ali od prima-chiffona ali pa od teškega barhenta tudi samo gl. 1.50. Tudi za gospe.

1000 rumburskega domačega orjaškega platna, po 30 vatlov, najboljša tkanina, za vsako rodbino, komad samo gl. 6.50. S poročtom.

1000 canefas blaga za posteljo, zajamčeno, da se prati, 25 vatlov, sivo, plavo, modro, vse karirano gl. 3.70, rdeče karirano gl. 4.50.

2450 garnitur namiznih, 12 damastnih servi-jetov in 1 veliko namizno pregrinjalo. Krasni cvetličasti desini, preje gl. 7, zdaj vse skupaj samo gl. 2.85, prepo-trebno za vsako gospodinjo.

10.000 tucatov francoskih batistnih žepnih rut, s barvenimi robovi, ki barve ne zgube-vajo, vsi obrobljeni, tucat 1 gl.

1000 oxfordskih srajc za gospe, čvetero, z 2 ovratnikoma, preje gl. 3.50, zdaj gl. 1.70.

1000 pisanih creton-srajc, preje gl. 3.50, zdaj gl. 1.70.

2000 svilenih rut za gospe,

preje gl. 4, zdaj komad gl. 1.75.

Dežni plašči od proževine in ogrtači.

Oni izvrstni dežni plašči so zaradi svoje vrednosti odlikovani s 15 medalijami, a zaradi svoje dvojne svrhe, za dež kot kaput, za lepo vreme kot elegantni moderni ogrtači za nositi je najboljša in najpraktičnejša obleka. Ti dvojni kaputi so stali preje gl. 18 ter se zdaj za čudno malo ceno od gl. 9.30 dobivajo. Naj nikdo ne opusti naročiti si te obleke, posebno ker se dobiva vsake velikosti.

3200 tucatov svilenih žepnih robcev.

Te žepne rute nam je na prodaj poslala na nič prišla fabrika, ter so preje stali gl. 4 a komad, zdaj pa samo gl. 1.50. Jamči se, da je svila, in se prosi za hitra naročila, ker se to blago skrajno razprodaja.

5920 creton-oblacil za gospe

iz najfinejšega francoskega cretona in „millefleur“-blaga, ali pa iz teškega ruskega platna, preje gl. 15, zdaj samo gl. 4.75. Najnovejše za vspomlad in leto.

Številu ur je omejeno, kdor želi tedaj imeti za malo novcev izvrstno uro, ki povsod najmenj stane četirikrat več, naj se preje ko mogoče obrne na zdolaj označeno firmo.

Stvari, ki se ne prelegajo, vzemó se brez ugovora nazaj, premené se, ali pa novci nazaj pošljó. Še jedenkrat priporočamo spoštovanim čitateljem, to dobro in samo jedenkrat v življenji kazočo se priliko porabiti in naročbe tako hitro in mnogobrojno kolikor je mogoče priposlati, da se more zadovoljiti vsakemu posčbe, ker po prvi objaví tega naznanila, prodá se jako veliko.

Haupt-Depot internationaler Fabrikate von A. FRAISS,

Rothenthurmstrasse, gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN.

(118—3)